

Wat je meemaakt telt: een combinatiescore van 14 omgevingsrisicofactoren voorspelt psychotische symptomen

D.C. Bouter

Waarom dit onderzoek?

Hoewel uit eerder onderzoek is gebleken dat diverse omgevingsrisicofactoren een rol spelen in het ontstaan van psychose is er nog weinig bekend over hun gezamenlijke impact. Met dit onderzoek beogen we inzicht te geven in de cumulatieve invloed van omgevingsfactoren. Specifiek kijken we naar psychotische symptomen bij adolescenten aangezien deze relatief vaak voorkomen en een voorloper kunnen zijn van latere psychiatrische aandoeningen.

Onderzoeksvraag

Kan de *Poly-Environmental Risk Score* (PERS), een gecombineerde score van 14 omgevingsrisicofactoren, psychotische symptomen bij adolescenten voorspellen?

Hoe werd dit onderzocht?

In een cohort van 801 jongeren met een verhoogd risico op het ontstaan van psychiatrische problemen (de iBerry Study) berekenden we op 15-jarige leeftijd de PERS.¹ Dit hoog-risicocohort is samengesteld op basis van zelfgerapporteerde emotionele en gedragsproblemen op 13-jarige leeftijd. De combinatiescore baseerden we op 14 risicofactoren zoals perinatale factoren, stedelijkheid, cannabisgebruik, pesten, traumatische ervaringen en ouderlijke factoren. Naar analogie van een polygenetische risicoscore (PRS) werd de aanwezig-

heid van de omgevingsrisicofactoren opgeteld en gewogen op basis van oddsratio's uit eerdere meta-analyses. Op 18-jarige leeftijd werden psychotische symptomen beoordeeld met zelfgerapporteerde vragenlijsten en een klinisch interview.

Belangrijkste resultaten

De PERS bepaald op 15-jarige leeftijd was geassocieerd met een hogere kans op psychotische symptomen op 18-jarige leeftijd. Met name een hoge PERS bleek het risico aanzienlijk te verhogen: een score van 3-4 gaf een tweevoudig verhoogde oddsratio (OR: 2,2; 95%-BI: 1,14-4,36) op psychotische symptomen, terwijl een score boven de 4 het risico meer dan vijfvoudig verhoogde (OR: 5,2; 95%-BI: 2,44-11,00). De PERS met 14 risicofactoren werkte beter dan eerdere versies met minder risicofactoren.

Consequenties voor de praktijk

De PERS vertaalt bevindingen uit epidemiologisch onderzoek naar een risicoschatting voor het individu en heeft de potentie om jongeren met een verhoogd risico op psychotische symptomen te identificeren. Dit kan bijdragen aan de ontwikkeling van selectieve preventie gericht op de combinatie van verschillende risicofactoren of op vroege interventiemogelijkheden voor de psychotische symptomen.

AUTEUR

Diandra Bouter

E-mail: d.bouter@erasmusmc.nl.

LITERATUUR

- 1 Bouter DC, Ravensbergen SJ, de Neve-Enthoven NGM, Ercan S, Bakker B, de Jong MH, Hoogendijk WJG, Grootendorst-van Mil NH. Combining the risk: The Poly-Environmental Risk Score and psychotic symptoms in adolescents. *Schizophr Bull* 2025; 51: 1464-72.

